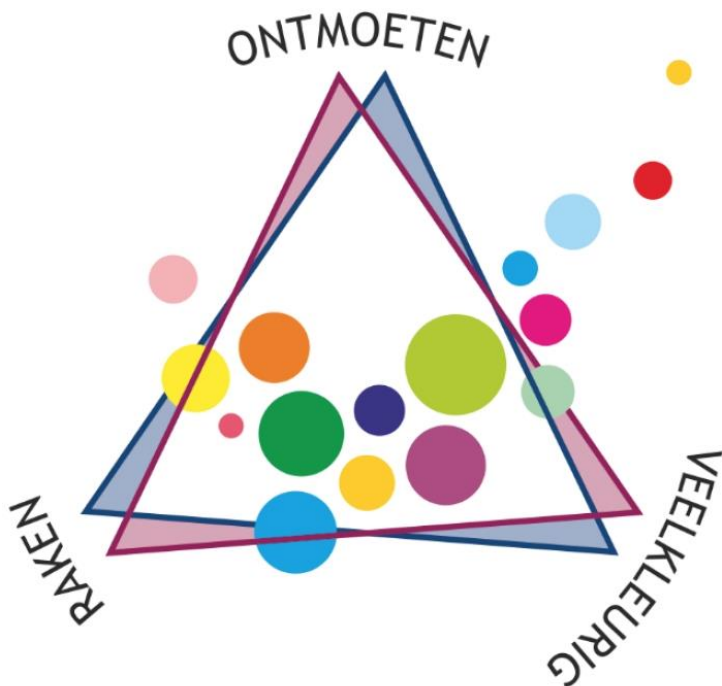

DE WOLWEVER

REMONSTRANTSE EN

DOOPSGEZINDE

GEMEENTEN ZWOLLE

Nummer 46, september 2022

DE WOLWEVER

Klief een stuk hout en daar ben ik
(Thomasevangelie 77)

Fride Bonda

Het is al jaren geleden dat ik met mijn oudste zoon naar een natuurweekend in een klooster ging.

De eerste avond gingen we in het donker naar buiten.

Het was echt donker: geen licht van straatlantaarns, geen stadsverlichting aan de horizon; alleen de donkere lucht, de bomen, het pad dat we gingen. We werden uitgenodigd stil te staan en stil te zijn met wat er is. Horen, ruiken, voelen, zien. De vochtige nachtwind langs je wangen, de knisperende blaadjes onder je voeten, een nachtuil die roept, een vogel die opschrikt en weg fladdert.

Op de laatste avond was er een kampvuur. De monnik die ons begeleidde, had een rugzak vol glazen en trappistenbier mee. Op de vuurplaats gingen de mannen houthakken en de vrouwen zorgden voor hapjes. Een klassieke taakverdeling, die niemand hinderde. Ieder deed waar hij of zij goed in was en plezier in had. We hadden plezier met ons allen en dat gaf verbondenheid.

Ik denk dat de tekst uit het Thomasevangelie verwijst naar dit plezier en deze aandacht. Als je met aandacht doet wat je doet, dan wordt daarin de essentie van leven wakker. Een vrouw vertelde mij eens over het oergevoel dat ze had als een ze een stuk hout kloofde. Een oergevoel is verbinding met oude tijden en ambachten en vooral met het materiaal waarmee je werkt. Daarin kun je de essentie van leven proeven. Je kunt daarin een goddelijke vonk beleven.

Een klassieke taakverdeling was er ook in de kerk.

Mannen hebben de vloer geschilderd en vrouwen hebben taarten gebakken.

Toen ik eind juli voorging in Wolweverkerk in Zwolle was ik blij verrast te zien dat er taarten waren die mooi versierd werden. Het was een verrassing om mij welkom te heten na de lange afwezigheid van onze pelgrimstocht. Een warm onthaal van vrouwen. 'Dit geeft ook verbondenheid tussen Doopsgezinden en Remonstranten', zei één van de taartenbaksters.

Tijdens de pelgrimage heb ik leuke gesprekken gehad met jonge mensen, die het waardevol vonden dat ik predikant was in een kleine geloofsgemeenschap (a little community). 'Belangrijk dat die plekken er zijn', zeiden ze, 'omdat we in onze samenleving verbondenheid missen; in de steden waar we wonen, in het werk wat we doen.' Ik was verrast door hun interesse in geloofsgemeenschappen. Het motiveerde me om, na onze tocht, dat aspect van kerkzijn aandacht te geven. Ik dacht 'Ja, dat is waar we in Zwolle onze focus moeten geven, op verbondenheid.' Verbondenheid met elkaar, iets waar we echt aandacht voor moeten hebben na de brokkelige jaren met corona. We moeten gastvrijheid uitstralen naar iedere belangstellende die onze kerk bezoekt. Een kleine gemeenschap met gedeelde waarden van vrijheid, van ruimte om te

geloven wat jou en anderen goed doet, een huis van inspiratie, waar mensen verbondenheid beleven en geïnspireerd raken om ieder op eigen wijze de wereld een beetje beter te maken.

Taarten bakken, vloeren schilderen, samen eten ...

Het zijn vormen van verbondenheid waar je blij van wordt.

Laten we met elkaar wegen van verbinding inslaan.

Vele, vele mensen in de wereld van vandaag missen dat en verlangen ernaar.

Kerkdiensten van de Wolwevergemeente

Doopsgezinde kerk, Wolweverstraat 9, aanvang 10.00 uur

4 september geen dienst

11 september ontmoetingszondag ds. Fride Bonda

18 september oec. Vredesdienst Onze Lieve Vrouwe basiliek - **9.30 uur**

25 september Wolweverviering Jolanda Molenaar

2 oktober geen dienst

Bij (corona)klachten is het verstandig om niet te komen.

Bij de vieringen

11 september is een ontmoetingszondag. Enkele nieuwe leden die in onze gemeente zijn komen wonen, stellen zich voor. Om de ontmoeting met elkaar vorm te geven is er ook een speeddate: in twee minuten heb je een gesprek met iemand anders over een aantal vragen. Zo ontmoet je in korte tijd leden en vrienden, die je misschien nog niet gesproken had.

Inhoudelijk zal ik aandacht besteden aan beweeglijkheid van identiteiten. Deze zomer las ik het boek van Sinan Çankaja *Mijn ontelbare identiteiten*. De schrijver is geboren in Nederland uit Turkse ouders. Hij merkte dat niet hijzelf, maar anderen bepalen wat zijn identiteit is. Op school is hij de Turk en thuis de knappe jongen. Toen hij bij de politie ging werken: de buitenlander, die altijd zijn pasje moest laten zien. Je hebt niet één identiteit, schrijft hij. Identiteiten zijn in beweging.

Samen lunchen na de dienst

De doopsgezinden in Amerika reisden zo ver naar de dienst en die duurde zo lang dat iedereen zijn eigen eten meebracht. Dit ging allemaal bij elkaar en werd gedeeld:

potluck. Na de dienst op 11 september willen we op deze manier met elkaar lunchen.

Wie wil er mee eten en wie wil er iets meenemen?

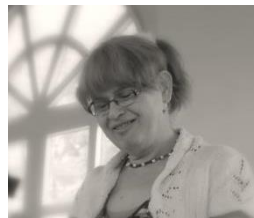
Aangezien er slechts twee pitten zijn geniet een koud gerecht de voorkeur.

Graag opgeven bij Johan Oostijen, tel. 06-13039084 of bij Jelma, tel. 06-19506520.

18 september is er een oecumenische Vredesviering in de OLV-basiliek, oftewel de Peperbus. Bij deze viering werken de Oosterkerk, Lutherse kerk, TAK Parochie, de Werkplaats en de Wolwever(DoRe)kerk samen.

Tijd: 9.30 uur. Plaats: OLV basiliek (Peperbus)

25 september gaat Jolanda Molenaar voor. Zij is voorganger bij de Doopsgezinde gemeente Noordoostpolder. In deze dienst is aandacht voor patchworkdekens gemaakt door leden, die naar hun bestemming worden gestuurd.

Diaconale collecten

11 september: Stichting Present Zwolle (ANBI)

Stichting Present Zwolle wil een brug vormen tussen het aanbod van tijd, hart en handen van (groepen) vrijwilligers en mensen met een ontoereikend sociaal netwerk en vaak ook een slechte gezondheid en/of een moeilijke financiële situatie.

De vrijwilligers zetten zich in voor kortdurende projecten, zoals het verhuizen van alleenstaande tienermoeders en het koken voor dak- en thuislozen.

Ook bemiddelen de vrijwilligers voor langere tijd.

Een gift is rechtstreeks over te maken naar: IBAN NL 21 INGB 0009 5595 74 (ten name van Stichting Present Zwolle).

Bijdragen kunnen ook naar NL93 INGB 0000 9229 50 t.n.v. Remonstrantse Gemeente Zwolle, o.v.v. diaconale commissie, Stichting Present Zwolle 11-09.

25 september: Vredesplatform Zwolle voor Walk of Peace

Jaarlijks organiseert het Vredesplatform Zwolle de Vredesweek in Zwolle en bundelt een aantal initiatieven (zie hiervoor www.vredesplatformzwolle.nl). Dit jaar zal in de wijk Assendorp de Walk of Peace plaatsvinden. Daarbij wordt aandacht besteed aan sociale activiteiten in Assendorp die de vrede bevorderen (boomtuintjes in een straat, groendaken samen aanleggen, helpen met huis isoleren). Het Vredesplatform werkt met een bescheiden budget, maar maakt wel kosten, o.a. voor flyers en website.

Bijdragen zijn ook over te maken naar NL86 INGB 0000 8834 03 t.n.v. Doopsgezinde Gemeente Zwolle, o.v.v. collecte 25-09.

Uit de kerkenraden

Doopsgezinde Kerkenraad

Tineke de Vries

Enquête voor leden en vrienden van de Doopsgezinde Gemeente Zwolle

De enquête van begin 2019 waarin onze leden en vrienden de vraag gesteld werd of we op de goede weg zijn betreffende de samenwerking met de Remonstranten gaf een hoopvol beeld.

De suggestie ‘doorgaan met de samenwerking’ kwam het meest voor. Ook de opmerking als ‘onze eigenheden mogen niet verloren gaan’ kwam voorbij.

Met hier en daar wat aanpassingen bevonden we ons op de goede weg.

We zijn nu weer enige jaren verder en toe aan een nieuwe enquête. De Remonstranten hebben in 2020 een peiling gehouden en de huidige kerkenraad vindt het belangrijk te weten waar wij als Doopsgezinden nu staan.

De coronatijd heeft ook sporen in de gemeente achter gelaten. En mogelijk zijn we er nog niet helemaal af.

De kerkenraad hoopt met de antwoorden uit de enquête een beeld te kunnen vormen van jullie beleven betreffende het functioneren van de kerkenraad, de toekomst van ons gebouw en de samenwerking met de Remonstranten.

De enquête zal zowel digitaal als zo nodig op papier **half september verstuurd worden**. Wanneer we zoveel als mogelijk de enquête invullen dan krijgen wij een betrouwbaar beeld van de huidige situatie. Op de ledenvergadering in november zullen we de uitslag hiervan bespreken. Mocht iemand hulp willen en/of nodig hebben bij het invullen van de enquête, neem dan contact op de onze secretaris Dienneke Dijksma, mailadres: secr.dgzwolle@gmail.com, tel. 06-15636278.

Ledenvergadering

Om zoveel mogelijk leden en vrienden van de Doopsgezinde gemeente in staat te stellen aanwezig te zijn op de ledenvergadering, heeft de kerkenraad besloten de komende ledenvergadering te houden op **een zondag na de viering**.

Dit zal zijn **zondag 27 november**. We beginnen dan tussen 11.00 en 11.30 uur.

Noteren jullie het vast in de agenda?

Schilders bedankt!

Het zal zeker veel mensen opgevallen zijn.

De vloer van de kerkzaal ziet er weer prachtig uit. Strak in de grijze verf.

Aart, Lieuwe, Ekke, Theo en Leo verdienen alle lof hiervoor.

Hartelijk dank schilders, voor dit strakke resultaat.

Remonstrantse kerkenraad augustus 2022

Willem Spiers, kerkenraadslid a.i.

Op 25 augustus is de kerkenraad in aangepaste samenstelling voor de derde maal bijeengekomen.

Naast Fride, Janny en Michiel waren Joke van Barneveld en Ingrid Wormgoor als 'warmlopers ad-hoc' aanwezig op instigatie van en na de ALV van mei 2022, evenals de drie interimers Gerard Hoogvliet, Claas Hamming en Willem Spiers, zoals besloten op de laatste Remo-ALV.

In goede sfeer is gesproken over de voorbereiding van de voorstellen aan de ALV van 9 oktober, over de zorgelijke financiën (o.a. begrotingstekort 2022 van € 16.000), over de samenwerking met de Do's en andere huishoudelijke zaken. Er lijkt richting te komen in de aanpak van diverse problemen, maar er zijn op dit moment nog geen afgeronde voorstellen voor de Remo-ALV. Heel positief is dat er nu wel kandidaten zijn voor de vacatures in de Remo KR, die ontstaan na vertrek van de reguliere en interim KR leden, na de ALV. Er is ondertussen ook contact geweest met Annemarie Gerritsen, de algemeen secretaris van het Landelijk Bureau Remonstranten, om van haar ervaring en inzicht gebruik te maken.

ALV 9 oktober

Aansluitend op de dienst van zondag 9 oktober vindt een algemene ledenvergadering van de Remonstrantse gemeente plaats. Meer informatie volgt. Noteer alvast deze datum.

Streaming van de diensten

Momenteel is het niet mogelijk om de diensten te streamen. Er wordt gewerkt aan een oplossing omdat we weten dat een aantal leden – en ook niet-leden – graag gebruikmaken van deze dienst. De beide kerkenraden willen graag de streaming in oktober hervatten. Maar het is nog onzeker of alle aanpassingen dan gereed zijn.

Voor kleine en grote mensen

De zomervakantie is afgelopen. Dus begint de zondagsclub weer.

Op zondag 11 september om 10.00 uur zijn we met z'n allen in de kerk. Met kleine en grote mensen vieren we dat we elkaar weer zien. Ook kunnen we met elkaar eten. We brengen allemaal iets mee. Natuurlijk iets dat je zelf lekker vindt....

En behalve in de schoolvakanties is er weer zondagsclub iedere 2^e en 4^e zondag van de maand.

Agenda

Comforters en tasjes 5 september

Karin Janze

Op 5 september start onze groep weer met het maken van comforters (lappendekens) voor Syrische vluchtelingen in Jordanië. We komen om de week op maandagmorgen bij elkaar. Het is leuk om, terwijl je praktisch bezig bent, de mooiste gesprekken te voeren en om wat te kunnen betekenen voor mensen die onder moeilijke omstandigheden leven. Eind oktober zal een transport plaatsvinden van alle in Nederland gemaakte dekens en tasjes (voor hygiëne- en schoolspullen). In de viering van 25 september wordt aandacht aan de uitzending van onze creaties besteed en zwaaien we ze uit.
Tijd/plaats: 10.00 uur, Mennokamer.

Open monumentendag 10 september

De kerk is open van 10.00 uur tot 16.00 uur.

Tineke Tuinstra is nog op zoek naar vrijwilligers voor het opstarten van 9 tot 10 uur en om geïnteresseerde bezoekers te begroeten van 14.00 tot 16.30 uur. In de kerk liggen folders met achtergrondinformatie over de kerk.

Aanmelden bij Tineke Tuinstra, ta.tuinstra@gmail.com, 06-27189594.

Deze dag zijn er verschillende koren te beluisteren in de kerk. Kom langs en geniet.

10.30 Mankracht o.l.v. Gert Oosterwijk

11.30 Mankracht

12.30 Zwols Vocaal Ensemble o.l.v. Martien Hovestad

13.30 Cantiamo o.l.v. Coert Bremmers

14.30 Overijssels kamerkoor o.l.v. Eugène van Boheemen

15.30 Hoorhaar o.l.v. Karlijn Kunnen

Vredesweek 17-25 september

Met de 'speciale militaire operatie' in Oekraïne in het achterhoofd bezinnen we ons deze week op vrede. Er zijn in Zwolle diverse activiteiten, zoals:

- zaterdag 17 september 13.30 uur De Enk, Walk of Peace in Assendorp

- zondag 18 september 09.30 uur oecumenische vredesdienst in de OLV basiliek

(Peperbuskerk), met kinderactiviteit en koffiedrinken naderhand in de Wolweverstraat.

Een overzicht van alle activiteiten is te vinden op www.vredesplatformzwolle.nl en op de flyer, die in de kerk ligt.

Gesprek in de Vredesweek 19 september

Gespreksavond over vredesgetuigenis in een tijd van oorlog in Oekraïne.

“Slaap jij ook slecht omdat het oorlog is?”

Een panelgesprek o.l.v. Marlies Tjallingii met Fulco van Hulst, doopsgezind dominee, Jan Groot van de Dominicanenkerk en iemand van het Jeannette Noëlhuis.

Het Jeannette Noëlhuis is een leefgemeenschap in Amsterdam Zuidoost. Hun levensstijl is gebaseerd op eenvoud, gastvrijheid, gebed en directe actie voor een betere samenleving. De gemeenschap is ontstaan vanuit de Catholic Workerbeweging in de Verenigde Staten. Zij doen o.a. mee aan vreedzaam protest tegen kernwapens in Duitsland en Nederland.

Fulco van Hulst heeft de vraag opgeworpen of het doopsgezind vredesgetuigenis wel op goede bijbelse gronden is gegrond. En hij stelt een opnieuw bezinnen voor.

Ton Groot kan vanuit de Dominicaanse traditie hier licht op werpen. In het Jeannette Noëlhuis zijn vredesactivisten die goed kunnen verwoorden waarom ze wapens voor Oekraïne als olie op het vuur zien terwijl Jezus zo'n mooi alternatief aanreikt.

Het zou mooi zijn om verschillende stemmen en inzichten te horen.

Hartelijk welkom om met je eigen gedachten aan het gesprek bij te dragen.

Tijd/plaats: 20.00 uur, Doopsgezinde kerk.

Seniorenreis 22 september

Joke van Vuure

Het is alweer drie jaar geleden dat we een seniorenreis konden organiseren.

We zijn toen op Urk geweest. Dit jaar gaan we een reisje door het IJsseldal maken.

We gaan koffie drinken bij een molen en brengen een bezoekje aan een heemtuin.

De lunch gebruiken we in een restaurant aan het water en we gaan met de pont over de IJssel. Er worden nog rijders gevraagd.

Aanmelden tot 15 september bij Joke van Vuure, tel. 038-466 26 44 of e-mail

jkvanvuure@mail.com of Nico Gravesteijn, e-mail n.d.gravesteijn@planet.nl

Laat weten s.v.p. weten als u gebak bij de koffie wenst.

Kosten koffie en lunch: ongeveer € 15,00 & kosten veerpont per persoon: € 1,10

Tijd: verzamelen 10.00 uur

Plaats: Kogelaan aan de westkant naast het grote parkeerterrein (Hanzelaan).

Tafelgesprek 22 september

Fride Bonda

Van de reformator Luther is bekend dat hij van gezelligheid hield, erg gastvrij was en samen met zijn vrouw tal van gasten ontving. Om zijn gasten te onderhouden hield hij gesprekken over allerlei theologische en maatschappelijke onderwerpen.

Graag nodig ik jullie uit om aan tafel te schuiven in de Mennokamer. Ik vind het leuk een pan soep te maken en anderen kunnen dan brood, kaas en andere lekkere dingen meenemen. Dan vertel ik of iemand anders kort iets over een vraag of een gebeurtenis. Vervolgens kunnen we daarover met elkaar van gedachten wisselen.

Je bent welkom. Geef je wel op, 6 tot 10 mensen per keer: fridebonda@gmail.com

Tijd/plaats: 17.30 – 19.30 uur, Mennokamer.

Deze tafelgesprekken kunnen natuurlijk ook bij iemand thuis gehouden worden en tijdens lunchtijd!

Paradijs in de polder 24 september

Deze dag dan is de herfst begonnen. Hoe zal het zijn met blaadjes aan de bomen? Sommige vogels trekken weg, trekken over ons land.

We verzamelen om 10.00 uur bij Het Engelse werk. We zien de vogels die er nu zijn en we zien het landschap verkleuren. We staan tijdens het wandelen stil bij 'verder trekken' en veranderingen in je leven.

Opgave bij Jelma, jelmawiegersma@gmail.com, telefoon: 06-19506520.

Bronnen van inspiratie 30 september

In het voorjaar hebben we vanuit boeddhistische blik gekeken naar het leven van Jezus. We eindigden met verhaal van een verlamde man. Genezingsverhalen blijven iets moeilijks houden. We gaan deze keer een ander verhaal over genezing lezen, namelijk Lukas 8: 40-56. Ik vind dit een van de mooiste verhalen uit de evangeliën. Het gaat over een vrouw die 12 jaar leidt aan bloedverlies en een jong meisje dat stervende is. Hoe is de houding van Jezus in deze verhalen?

Tijd/plaats: 10.15 uur in de Mennokamer of bij iemand thuis.

Meditatie uurtje 6 oktober

Deze zomer heb ik voor mezelf meditatie gedaan die begeleid werden door een meditatieleraar. Ik merkte dat dat plezierig is, vooral als je niet vaak mediteert of als je hoofd zo vol gedachten zit dat je er niet uit kunt komen. Gedachten zijn er altijd, bij meditatie oefen je om als getuige naar je gedachten te kijken, om ze voorbij te zien stromen, als water in een beek.

Dit najaar wil ik met jullie begeleidde meditatie doen.

Ik heb de begintijd vervoegd naar 19.00 uur. Ik hoop dat jullie dan kunnen.

Als het niet lukt laat het mij weten, dan kunnen we overleggen.

Ik vind het leuker dat er meer mensen kunnen dan minder.

Tijd/plaats: 19.00 uur, Mennokamer.

RVC 18 oktober, 15 november en 20 december

Joke Spiers

In september is er, zoals gebruikelijk, nog geen RVC bijeenkomst.

Op dinsdag 18 oktober starten we bij Titia Zinsmeister, Keppelkamp 20, Hattem. Fride zal een inleiding geven over omgaan met verlies en gemis.

Op 15 november komen we bijeen bij Joke van Vuure. Zij zal dan haar serie over Strauss afronden.

Op 20 december gaan we naar Ineke Friederich, ieder van ons met een eigen (kleine) bijdrage in de sfeer van het naderend Kerstfeest.

Verder wil ik jullie vragen na te denken over een mogelijke bijdrage in het nieuwe jaar. Het lijkt me fijn om elkaar weer te ontmoeten.

Reanimatiecursus 21 april 2023

In Nederland worden wekelijks ongeveer 300 mensen buiten het ziekenhuis, meestal plotseling en onverwacht, door een hartstilstand getroffen. Niet altijd, maar vaak wel is een acuut hartinfarct de oorzaak van de hartstilstand. De meeste mensen, ongeveer

80%, worden thuis door een hartstilstand getroffen. Uit onderzoek is gebleken dat de kans op overleven na een hartstilstand twee keer zo groot is als direct met basale reanimatie wordt begonnen. Als familie, huisgenoten, vrienden of burens op dat moment starten met reanimatie, kunnen jaarlijks honderden mensen worden gered.

Mineke van Halen is bereid gevonden om samen met (de heer) Jacky van Alfen op vrijdagmiddag 21 april 2023 een reanimatiecursus te verzorgen in de Mennokamer. De beginnerscursus is van 14.00 tot 17.00 uur. Hierbij is plaats voor max. 4 personen. De herhalingscursus is van 14.00 tot 16.00 uur. Hierbij is plaats voor max. 6 personen. De kosten van de cursus zijn voor rekening van de gemeente.

Graag horen wij *uiterlijk zondag 11 september* wie welke cursus wil volgen.

Ringdag 9 oktober

In de vorige Wolwever staat uitgebreid informatie over de ringdag vanuit Kalenberg. Graag opgeven voor 15 september bij Dieneke Dijkstra, mailadres: secr.dgzwolle@gmail.com, tel. 06-15636278.

Puzzel Dordtse Synode

Onlangs is de uitgave aangekondigd van een legpuzzel van de beroemde schoolplaat van de Dordtse Synode in 1619 (*zie meinummer Wolwever*). De puzzels kunnen nu besteld worden voor € 39,95 per stuk en worden in november geleverd.

Een deel van de opbrengst komt ten goede aan de Remonstrantse gemeente Zwolle. Bestellen (vóór 22 september) en meer informatie: dewolwever@gmail.com.

Wat ons boeit, beweegt en bezighoudt

Groene kerk in Zwolle

Marloes Visser

Ruim anderhalf jaar geleden zat ik net zo naar mijn beeldscherm te staren als bij het opstellen van dit stukje. Toen was de vraag: ‘Waarom wil je raadslid worden en waarom voor GroenLinks?’

Nu is het de vraag of ik iets over de groene kerk wilde schrijven.

Al een tijd was ik actief in mijn wijk met een bewonerscommissie op het gebied van duurzaamheid en betaalbaarheid van energie. Ik wil heel graag dat veel mensen zich inzetten om duurzamer te gaan leven. Een kopgroep is goed en heel belangrijk, maar het is ook belangrijk om zo veel mogelijk mensen in beweging te krijgen.

En tegelijkertijd om aan te geven hoe alle mensen kunnen meedoen.

Dit vraagstuk is ingewikkeld en bestaat uit veel verschillende onderdelen.

Dit was voor mij wel de eerste stap om te kijken of ik politiek actief wilde worden.

Welke partij sluit aan bij de onderwerpen waar ik me mee bezighoud? GroenLinks leek de beste klik te hebben en ik stelde me beschikbaar voor de kandidatenlijst. Zelf was ik verbaasd dat ik op de derde plek kwam te staan. Maar dat was het begin. Een periode met veel campagne volgde. Vele zaterdagen ben ik langs de deuren gegaan en heb ik

huis-aan-huis aangebeld voor gesprekken. Soms gaf ik alleen een folder en ook regelmatig kreeg ik ‘nee, dank je’ als antwoord. Tijdens die zaterdagochtenden bedacht ik mij opeens dat ik normaal gesproken al die mensen niet zou hebben gesproken. Wie belt er nu aan bij een willekeurig huis om te vragen wat mensen onder duurzaamheid verstaan en wat ze daarbij belangrijk vinden en doen? Ik werd me bewust van Zwolle als gemeenschap; wat speelt er, wat houdt ons bezig, wat kunnen we doen. Vaak kwam naar voren dat je als individu over zo’n groot vraagstuk als duurzaamheid toch niets teweegbrengt. Dat zette mij aan het denken. Er is namelijk een kleine gemeenschap waar ik ervaren heb dat hoe klein je ook bent, je wel degelijk een verschil kan maken: precies deze kerk. Je inzetten voor geweldloosheid, er zijn voor elkaar, een doos neerzetten voor de voedselbank. En ook bij GroenLinks zetten we van die stappen. Zo eten en drinken we *vegan* tijdens onze bijeenkomsten en activiteiten. Al die dingen lijken onbelangrijk, maar ik denk dat het ons stimuleert om na te denken over keuzes die we maken: wat eten we, hoe reizen we, wat kopen we? Een groene kerk houdt voor mij in dat we als gemeenschap werken aan twee dingen: bewustwording van duurzame keuzes en samen sterk staan om ook iets te doen. Als raadslid zet ik me in om duurzaamheid toegankelijk te maken voor alle inwoners. Bij alle nieuwe projecten in de stad wil ik maximaal inzetten op duurzaamheid, energiezuinigheid en veel openbaar groen. Ook zou ik graag willen zien dat iedereen zich inzet om onze wereld duurzamer te maken; ieder op een eigen manier; dat we zien dat we samen, als gemeenschap, veel teweeg kunnen brengen.

Groene kerk: klimaatdag 29 oktober

Veel kerken zijn op lokaal niveau actief en houden zich bezig met nieuwe initiatieven die gericht zijn op het klimaat. Geloof en Samenleving, de Remonstrantse beweging voor maatschappelijke betrokkenheid, organiseert daarom op 29 oktober een diaconale dag over klimaatverandering. Iedereen is van harte uitgenodigd.

Op deze dag staan niet de gangbare geluiden van pessimisme en optimisme centraal, maar wordt gezocht naar een hoopvol perspectief.

Als er vragen of opmerkingen zijn of wanneer er al initiatieven in een kerkelijke gemeente plaatsvinden, hoort bestuurslid René Schreuder van G&S (meibloem@xs4all.nl) graag jullie reacties.

Na twee covid-jaren is het weer mogelijk om elkaar te ontmoeten rondom geloof en klimaatverandering. Hoe kunnen wij als Remonstrantse kerk invulling aan dit thema geven? Daarbij geven we juist ook ruimte aan de volgende generatie. Alleen samen komen we verder.

Meer informatie volgt in het septembernummer van *AdRem*.

Datum: zaterdag 29 oktober 2022

Tijd: inloop vanaf 10.30 uur; programma 11.00-16.00; afsluiting met drankje

Plaats: Geertekerk te Utrecht

Interview

Koos Feenstra: een Indisch-Nederlandse Fries?

Jelma Wiegersma en Karin Janze

Op een vrijdagmiddag zitten we met z'n drieën aan de tafel. Koos vertelt zijn verhaal.

Indonesië

Omdat vader Feenstra met een beurs van het KNIL zijn studie geneeskunde had gedaan, moest hij vijf jaar in de tropen werken. Koos is daardoor in Pare-Pare (zuid Celebes, Indonesië) geboren. Het geluk is van korte duur, want als Koos 8 maanden is wordt het gezin opgepakt en belanden Koos, zijn oudere broer en zijn moeder in een kamp.

Daar vormen ze een “gezin” met tante Truus en haar dochter Marianne.

Zij wordt het kampzusje van Koos en ze trekken veel met elkaar op.

Voor Koos is het een redelijk gelukkige tijd. Totdat ze bevrijd worden. Dit gaat met bombardementen gepaard en daar houdt Koos een angst voor knallen aan over.

Nederland

Vader voegt zich weer bij hen en via Australië varen ze naar Nederland met de Volendam. Koos, die zonder vader is opgegroeid, vindt het moeilijk om zijn vader te accepteren.

Ze trekken in bij Opa en Oma van moeders kant in Breukelen in oktober 1946.

Die kunnen zo mooi zorgen voor Koos en zijn broer want vader gaat zich specialiseren (interne geneeskunde) en in die tijd verdiende je dan niets. Daarom neemt de moeder van Koos een (wel betaalde) baan aan als schoolarts in Almelo.

Als moeder een vaste baan krijgt in Enschede verhuist het gezin daarheen. Opa en Oma verhuizen mee om op de kinderen te passen. Vader moet nog tot 1949 in Indonesië werken wegens zijn studiebeurs van het KNIL. Zo is hij steeds een vader op afstand die geen band met zijn kinderen kan opbouwen.

Sneek

Als vader terugkomt, koopt hij een praktijk in Sneek. Daarheen verhuist het gezin Feenstra met inbegrip van Opa en Oma, die boven wonen. Koos gaat daar naar de lagere school en later naar het gymnasium. In de vakanties leidt hij zeilkampen. In een van die kampen leert hij zijn latere vrouw Marianne kennen.

Groningen

Na het gymnasium wordt in Groningen de studie medicijnen opgepakt. Pas dan kan zijn vader (“nu tenminste op niveau”) met hem praten.

De oudere broer van Koos, die eerst in Leiden studeerde, gaat ook naar Groningen.

Samen wonen ze bij een hospita, bezoeken ze colleges en blokken ze voor examens.

Als de tijd komt om een richting te kiezen wordt Koos gevraagd door professor Arends om pathologie assistent te worden. Hij vindt dit zo'n interessante richting, dat hij graag patholoog wil worden. Zijn vader vindt dat maar een slechte keuze, maar stemt tenslotte wel in met die keus.

Vanwege zijn werk hoeft Koos niet in militaire dienst en dat komt hem heel goed uit.

Als de kennismaking tussen Koos en Marianne serieuzer wordt, moet er kennis gemaakt worden met haar ouders. Die vinden het maar lastig dat het oog van hun dochter gevallen is op een vijf jaar oudere jongen die dokter wil worden. De eerste kennismaking met de ouders gebeurt (hoe toepasselijk) in de haven van Sneek. Een van de mensen in de haven praat al met ze als Koos er nog niet is ("Koos, dat is een goeie"). Het ijs is snel gebroken.

Zwolle

In 1974 krijgt Koos een aanstelling in het ziekenhuis in Zwolle. Ze gaan wonen in Hattem, waar Marianne zich nooit thuis gevoeld heeft. Daarom verhuizen ze vier jaar later naar een boerderijtje in Wezep. Er worden drie dochters geboren. Die gaan naar school, hockey, paardrijden. Het is een gelukkige tijd totdat Marianne MS krijgt. Een hele tijd lukt het om haar thuis te verzorgen. Het huis wordt helemaal rolstoelvriendelijk aangepast. Maar helaas moet ze in 1998 naar verpleeghuis De Wendhorst. Koos gaat minder uren werken om zijn gezin te runnen. Marianne overlijdt in 2008, een heel groot verdriet.

Doopsgezind

Tijdens de middelbare school gaat Koos met klasgenoten mee naar hun respectievelijke kerken. Katholiek was helemaal niks, Protestant ook niet zo aansprekend, maar Doopsgezind leek wel wat en zo is Koos in het Doopsgezinde terecht gekomen na catechisatie en doop op belijdenis.

In de eerste vier jaren in Hattem kerken Koos en Marianne bij de vrijzinnigen. In de tijd in Wezep van Marianne's ziek zijn brengt Koos haar naar de Pauluskerk. Vanaf dat Marianne in de Wendhorst verblijft, krijgt Koos ruimte om de Doopsgezinde gemeente in Zwolle te bezoeken. Al snel wordt hij voor de kerkenraad gevraagd door Ekke Klamer. Zo is hij twee termijnen (met 1½ jaar tussenruimte) lid van de kerkenraad als penningmeester en als voorzitter. Hij beschrijft het als de meest dankbare baan die hij gedaan heeft. Hoewel er ook wel moeilijke periodes geweest zijn in die tijd.

Wezep

Koos woont nu naast zijn dochter Hanneke en haar man. Daar is hij onbezoldigd terreinknecht. De eigen tuinen en de bermen worden door Koos onderhouden.

Verder fietst Koos graag. Met goede vriend Willem gaat hij af en toe vier dagen op stap. En dan is hij nog zeer intensief Pake voor zijn elf kleinkinderen. Hij gaat naar hockey, bezoekt studerende kleinkinderen in Groningen, leent zijn auto uit en zorgt dat hij van hun wel en wee op de hoogte blijft.

Tot slot

De vraag of hij zich Fries voelt beaamt Koos. Van vaders kant zijn de wortels ook Fries; zijn moeder kwam van het Groningse platteland.

Maar hoe noem je iemand die Nederlander is, geboren in Indonesië en vanaf zijn negende in Friesland heeft gewoond? Een Indisch-Nederlandse Fries?

Inleverdatum kopij **22 september** - email: dewolwever@gmail.com

PREDIKANT Voor de Remonstrantse en Doopsgezinde gemeenten:

Fride Bonda, Staringlaan 6, 3818 RN Amersfoort, 033-4624455, 06-16783562

Werkdagen zijn dinsdag, donderdag en vrijdag. Email: gebonda@planet.nl